

גשבעה בטוב ביתך קדש היכלך. בא וראה כמה יש לאדם לזהר ולבדק עצמו ומעשיו בכל יום ויום.

היאך קם בצפרא, יימר, יהי רצון מלפניך ה' אלהי, שיהא לפני נכון ומסור בידי שלא אשכחך. מושיט רגליו למיזל, יעיין בצעדי רגלוהי, דלא ישוטון לאבאשא. אזל לדבר מצוה, ירהט. שנאמר (הושע יא א) אחרי ה' ילכו פאריה ישאג. ואפילו בשבת מצוה לרוץ. עבר כל היום - צריך לבדק את גופו מה שעשה ביום ההוא, ואם צריך, יעשה מיד תשובה עליו קדם שישן.

שנו רבותינו, מה זה שכתוב (שיר ח) פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמּוֹן נָתַן אֶת הַפָּרִים לְנֹטְרִים אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף? אמר רבי יהודה, פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה - לְמַלְכָּה שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוּ. בְּבַעַל הַמּוֹן - אֱלוֹ מְלָאכֵי שְׁלוֹם. נָתַן אֶת הַפָּרִים לְנֹטְרִים - אֱלוֹ שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בְּאֶרֶץ. אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף - אֵלָיךְ הַנְּאוֹת שֶׁהַנְּשֵׁמָה כּוֹסֶפֶת בָּהֶם.

דבר אחר, פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה - זוהי התורה. בְּבַעַל הַמּוֹן - מִן הַשָּׁמַיִם. נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְנֹטְרִים - אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶת. אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף - שֶׁל שְׁכָרָה.

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך. אמר רבי חייא, אמר לנו מהדברים המעלים שהיה אומר אביך מתענוגי הנשמה. אמר לו: נצא מכאן, שהקפוטקאים הללו פחותים ממעשים פְּשָׁרִים. אמר לו, כֶּף נָאָה לָנוּ לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, וְנִצָּל מֵהֶם. אמר לו, בְּמָקוֹם סְכָנָה לֹא אָמְרוּ אוֹתָהּ רַבּוֹתֵינוּ. דָּאֲחַר שֶׁצִּיָּאוּ וְהִלְכוּ בַּדֶּרֶךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לָךְ דְּבַר שֶׁהוּא

גשבעה בטוב ביתך קדש היכלך. בא וראה, כמה יש לאדם לזהר, ולבדוק עצמו ומעשיו בכל יום ויום.

היאך קם בצפרא, יימר, יהי רצון מלפניך ה' אלהי, שיהא לפני נכון ומסור בידי, שלא אשכחך. אושיט רגלוהי למיזל, יעיין בצעדי רגלוהי, דלא ישוטון לאבאשא. אזל לדבר מצוה, ירהט. שנאמר (הושע יא א) אחרי ה' ילכו פאריה ישאג. ואפילו בשבת מצוה למירהט. עבר כל יומא, צריך למבדק גופיה, מה דעבד בההוא יומא, ואי צריך יעשה מיד תשובה עליו קודם שישן.

תנו רבנן, מאי דכתיב, (שה"ש ח יא) פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמּוֹן נָתַן אֶת הַפָּרִים לְנֹטְרִים אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה, לְמַלְכָּה שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוּ. בְּבַעַל הַמּוֹן, אֱלוֹ מְלָאכֵי שְׁלוֹם. נָתַן אֶת הַפָּרִים לְנֹטְרִים אֱלוֹ שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בְּאֶרֶץ. אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף, אֵלָיךְ הַנְּאוֹת שֶׁהַנְּשֵׁמָה כּוֹסֶפֶת בָּהֶם.

דבר אחר פָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה, זו היא התורה. בְּבַעַל הַמּוֹן, מִן הַשָּׁמַיִם. נָתַן אֶת הַפָּרִים לְנֹטְרִים, אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶת. אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֵלָיךְ כָּסֶף, שֶׁל שְׁכָרָה.

רבי יוסי ורבי חייא היו אזלי באורחא, אמר רבי חייא, אימא לן ממילי מעלייתא דהוה אמר אבוך מתענוגי הנשמה. אמר ליה ניפוק מכאן, דקפוטקיא אלין בצירי מעובדי דכשרן. אמר ליה כֶּף נָאוֹת לָן לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְנִשְׁתִּיזֵיב מִנְהוֹן. אָמַר לִיה, בְּאַתֵּר דְּסַכְּנָה, לֹא אָמְרוּהָ רַבָּנָן.

רבתר דנפקו ואזלו באורחא, אמר רבי יוסי, אימא לך מילתא, והיא טמירתא ביני

מטמונייא דאבא, בכי גנזוהי. ודא היא, דכתיב, כרם הנה לשלמה וגו', האי כרם, דא היא נשמתא קדישא, דאתנטעת לעילא, תחות פורסי יקריה. לשלמה, מלכא דשלמא כולא דיליה. בבעל המון, הוא פורסי יקריה דשליטא על כל חילי שמיא וארעא, והוא מאריה דכל חילא. ירב נשמתא דא, למי, לנותרים, אלין נטרי פקודוי.

ואית ליה לקודשא ברין הוא עלמין סגיאין לעילא, על כל חילי שמיא, ואלף ומאתן עלמין אחרנין, דעייל בהון לאשתעשעא עם צדיקייא בגנתא דעדן. איש יבא בפריו אלף כסף, אלף עלמין דכסיף בהון קודשא ברין הוא.

אמר רבי יצחק, מסיים אני להאי מילתא דר' יוסי, וכך היא, ממה דכתיב אחריו, (שה"ש ח"ב) כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את פריו, שכסא הפכוד מכתת ואומרת, רבוננו של עולם, זו הנשמה ניטלה ממנו, הרי היא לפני האלף לך שלמה - שלך הם אותם האלף עולמות, ואינם ראויים לאחר. ומאתים לנטרים את פריו - זה עדן, שיש בו מאתים עולמות הנאות וכסופין לנפשות הצדיקים.

דהנן, אמר רבי, בכל לילה ולילה הקדוש ברין הוא נכנס בכל אותן העולמות, ובשעת חצי הלילה, נכנס במאתים עולמות של גן עדן, להשתעשע עם הצדיקים. שנאמר, (שם ז' ט) חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך. ודוד המלך, עליו השלום, נכסף לבו, כשראה מעלות הצדיקים, ואמר רבוננו של עולם, אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך.

אמר רבי אבהו, בא וראה כמה יש לו לאדם

טמון בין המטמוניות של אבא בבית גנזיו, וזהו שכתוב כרם הנה לשלמה וכו'. הכרם הנה זהו הנשמה הקדושה שננטעה למעלה תחת פסא כבודו. לשלמה - המלך שהשלום פלו שלו. בבעל המון - הוא פסא כבודו ששולט על כל צבאות השמים והארץ, והוא בעל כל הכח. נתן את הנשמה הזו למי? לנטרים, אלו ששומרים מצוותיו. ויש לו לקדוש ברין הוא עולמים רבים למעלה על כל צבאות השמים, ואלף ומאתים עולמות אחרים שנכנס בהם להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. איש יבא בפריו אלף כסף - אלף עולמות שהקדוש ברין הוא כוסף בהם. אמר רבי יצחק, מסיים אני את הדבר הזה של רבי יוסי, וכך הוא: ממה שכתוב אחריו (שם) כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את פריו, שכסא הפכוד מכתת ואומרת: רבוננו של עולם, זו הנשמה ניטלה ממנו, הרי היא לפני האלף לך שלמה - שלך הם אותם האלף עולמות, ואינם ראויים לאחר. ומאתים לנטרים את פריו - זה עדן, שיש בו מאתים עולמות הנאות וכסופים לנפשות הצדיקים. ששנינו, אמר רבי, בכל לילה ולילה הקדוש ברין הוא נכנס בכל אותם העולמות, ובשעת חצי הלילה נכנס במאתים עולמות של גן עדן להשתעשע עם הצדיקים, שנאמר (שם ז' ט) חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך. ודוד המלך, עליו השלום, נכסף לבו, כשראה מעלות הצדיקים. אמר, רבוננו של עולם, (תהלים סד) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך. אמר רבי אבהו, בא וראה כמה יש לו לאדם להזהר הואיל

ונשמת אל באפיו, להטהר מעונותיו ולעין במעשיו, ולא יחטא לפני קונו, למען תהיה מעלתו עם שאר הצדיקים, ולא ימצא מוחה בידו בעלותו לראות את פני ה'.

וכמי אתה למד? מן התבה. בא וראה, מהו שכתוב (בראשית ז) ויבאו אל נח אל התבה, בלא רשות. שאמר רבי יצחק, כל אותם העופות והחיות והבהמות שלא חטאו, הם באים והתבה קולטתן. ואותם שחטאו, התבה דוחה אותם לחוץ. ומה התבה שהוא עץ יבש כף - פתחי השמים ושומריהם, ושומרי המשמרות, וכסא הכבוד, שיש בהם רשות, על אחת כמה וכמה להיות קולטים למי שלא חטאו, ולהיות דוחים למי שחטאו.

רבי חייא אמר, נח מקטני אמנה היה, שלא היה מאמין שיבא המבול, ולא נכנס לתבה עד שהמים דחקהו, שנאמר (שם) ויבא נח מפני מי המבול.

אמר רבי יצחק, בא וראה, כשהוריד הקדוש ברוך הוא המים, הורידם תחלה ברחמים, כדי להראות לעולם, שאם ישוּבו יקבלם. משמע דכתיב בתחלה (שם) ויהי הגשם, ויהי יחזרו (שם) ויהי המבול. שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה. לא חזרו - היה מבול.

ואמר רבי יצחק, שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו חפץ במיתתן של רשעים, שנאמר (יחזקאל לג, יא) חי אני נאם ה' אלהים אם אחפץ במות הרשע פי אם בשוב רשע מדרכו וחיה וכו'. ומה - בשני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.

ואמר רבי יצחק, אשרי הבנים שאמרו להם כף: והשיבו וחיו,

להזהר, הואיל ונשמת אל באפיו, להטהר מעונותיו, ולעין במעשיו, ולא יחטא לפני קונו, למען תהיה מעלתו עם שאר הצדיקים, ולא ימצא מוחה בידו, בעלותו לראות את פני ה'.

וכמי אתה למד, מן התבה. בא וראה, מאי דכתיב, ויבאו אל נח אל התבה, בלא רשות. דאמר רבי יצחק, כל אותן העופות והחיות והבהמות שלא חטאו, הם באים והתבה קולטתן, ואותן שחטאו, התבה דוחה אותן לחוץ. ומה התבה, שהוא עץ יבש כף. פתחי השמים ושומריהם, ושומרי המשמרות, וכסא הכבוד, שיש בהם הרשות, על אחת כמה וכמה להיות קולטין, למי שלא חטאו, ולהיות דוחים למי שחטאו.

רבי חייא אמר, נח מקטני אמנה היה, שלא היה מאמין שיבא המבול, ולא נכנס לתבה עד שהמים דחקהו, שנאמר ויבא נח מפני מי המבול.

אמר רבי יצחק, בא וראה, כשהוריד הקדוש ברוך הוא המים, הורידם בתחלה ברחמים, כדי להראות לעולם, שאם ישוּבו יקבלם. משמע דכתיב בתחלה, ויהי הגשם, ולהלן הוא אומר, ויהי המבול, שאם יחזרו יהיו גשמי ברכה, לא חזרו, היה מבול.

ואמר רבי יצחק, שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו חפץ במיתתן של רשעים, שנאמר (יחזקאל לג, יא) חי אני נאם ה' אלהים אם אחפץ במות הרשע פי אם בשוב רשע מדרכו וחיה וגו'. ומה בשני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.

ואמר רבי יצחק, אשרי הבנים שאמרו להם כף, והשיבו וחיו. (שם) שובו שובו